

JISTĚ
PŘIJDU
BRZO

ZJ. 22, 20

ROČNÍK XVI

živá!
SLOVA

6
1984

Je vás málo?

V našem okolí je několik radostných lidí, kteří se nedávno obrátili a prožívají velikou radost z nového života. Naše radost byla ještě větší, když jsme se začali scházet, abychom si sdělovali své zážitky, ale také se modlili a zamýšleli se nad Biblí. Přiblížím vám atmosféru našeho prvního setkání.

„Nebyla nás mnoho. Sešli jsme se jen tři. Na začátku jsme byli všichni trochu zklamaní. To setkání, na které jsme se tak dlohu těšili, kdy jsme chtěli prožít hezkou chvíli, se má uskutečnit jenom ve třech? Nakonec jsme si řekli, proč by se nám tu nemělo líbit i v tak malém počtu. Přece jsme Pána prosili, aby byl s námi, a s ním jsou všechny chvíle radostné. Přemýšleli jsme nad 1. kapitolou Janova evangelia. Čím déle naše setkání trvalo, tím rychleji odpadávalo naše zklamání a zůstala jen radost, za chvíli nebylo po zklamání ani stopy. Pročítali jsme si jednotlivé verše, hovořili o nich, četli jsme o ne-pochopitelné Boží lásce, která je tak velká, že Pán Ježíš přišel na zem jen proto, abychom poznali a získali pravý život pokoje a radosti.

Prožíval jsem opravdu krásné chvíle. To může pochopit jen ten, kdo už zažil, kdo skutečně cítí a ví, že Pán je s ním. Byli jsme mu moc vděční, že takové chvíle můžeme mít i my. Věřím, že stejně jako já se ubírali domů s týmí zážitků oba ostatní a těšili se na další setkání . . .“

Jsou to pěkné chvíle být takto spolu. Někdy je nás více, jindy méně, někdy dokonce přijede i nečekaná návštěva a vždy je to nové a nevšední. Přejeme takové zkušenosti všem, kdo se cítí sami a hledají milé společenství věřících. — Začít lze od nejbližšího okolí, třeba jen ve třech. Vždyt platí překrásné zaslíbení Mt 18, 20!

CO MÁ VĚŘÍCI V NEBI:

Spasitele

Fp 3, 20

dědictví

1Pt 1, 4

občanství

Fp 3, 20

nadějí

Ko 1, 5

Pána

Ef 6, 9

Vlast

Zd 11, 16

ŽIVÁ SLOVA vydávají Křesťanské sbory v ČSSR v Ústředním církevním nakladatelství v Praze. — Rídí odpovědný redaktor Dr. Karel Kořínek s redakční radou. Adr. redakce: 796 01 Prostějov, Sádky 2. — Vychází šestkrát do roka. Předplatné na celý rok 30 Kčs. — Admin. časopisu: 755 01 Vsetín, Jiráskova 1817/72, telefon 2930. — Grafická úprava a ilustrace: akad. malíř Jaroslav Kapec. — Rozšířuje administrace. — Tisknou Moravské tiskařské závody, n. p., Olomouc, závod Ostrava, provoz 26 Valašské Meziříčí. — Snížený poplatek za dopravu novin povolen SmŘS Ostrava, čj. 3162/84 ze dne 26. 4. 1984. Dohlédací pošta Vsetín 1. Reg. číslo R 5078. — Index 47 876.

URÍM & TUMÍM

V druhom liste Korinťanom apoštol Pavol napísal o pravdivosti svedectva s odvolaním na starozákonný princíp: „Na ústach dvoch svedkov a troch bude stáť každé slovo“ (13, 1). Dôležitosť tohto principu potvrdil aj pre prítomnú dobu.

Príklady praktického používania tohto príncipa sú v Písme niekolokrát opísané. Napríklad:

- svedectvo o Mesiašovi je dané Starým aj Novým zákonom,
  - ženy, ktoré v nedeľu ráno prišli k hrobu, počuli zvest o vzkriesení Pána vom dvoch anjelov (Lk 24, 4),
  - v tej istej kapitole Pán Ježiš sa ukázal dvom učenskom na ceste do Emausa
  - predtým Pán posielal do miest s posolstvom po dvoch učeníkoch,
  - dvaja svedkovia hovorili učeníkom o druhom príchode Pána Ježiša (Sk 10),
  - dvaja svedkovia sa zjavia na uliciach Jeruzalema v dobe veľkého súženia (Zj 11),
na dvoch doskách bol dáný zákon Boží Izraelovi, atď.

Iste tieto príklady stačia, aby sme princíp dvoch svedkov považovali za biblický. Všade tam, kde je v Písme niečo dvojnásobne potvrdené, máme zbystríť svoju pozornosť. (Na druhej strane však nesmieme ostatné slová Písma považovať za menej dôležité).

Jeden z príkladov tohto pravidla je v knihách návratu Židov z Babylóna Ezdráša a Nehemiáša. Obaja, Ezdráš aj Nehemiáš, slovo od slova potvrdili skutočnosť používania úrim a tummím v Izraelovi. Niektorí kňazi totiž nemohli konáť kňažskú službu až pokial „nebude stáť kňaz s úrim a tummím“ (čítaj Ez 2, 59–63 a Neh 7, 61–65). To znamenalo, že aj bez dokladov kňaz s týmito dvomi vecmi mohol rozhodnúť, či dotyční kňazi patria ku kňažskému pokoliu, alebo nie.

V Písmi teda máme určité svedectvá o používani úrím a tummím, ale nikto nevie povedať, ako vyzerali. Je skutočnosťou, že boli dané Mojžišovi na zvláštny účel. V 2M je opísané, ako Boh dal príkazy Mojžišovi ohľadne zhovelenia rúcha veľkňaza. Tri časti tohto rúcha boli veľmi úzko späté: efod, náprsník súdu a úrim s tummím. Náprsník súdu mal tvar kocky, boli na ňom drahokamy s menami synov Izraelových a vo vnútri boli úrim a tummím. Taktiež mal knyaz vystupovať do svätyne.

V 4M 27, 18-21 čítame niekoľko myšlienok o cieli, na ktorý bol úrim určený. Jozue sa mal postaviť pred kňazom Eleázrom, ktorý sa mal pýtať pred Hosподinom na to, čo mu Jozue povedal. To bola „obyčaj pri úrim“. V ekuumenickom preklade stojí: „Bude se stavět (roz. Jozue) před knězem Eleazarou a ten se bude pro něho Hospedina vyptávat na rozhodnutí pomoci urim“. Týmto spôsobom Boh odkrýval svoju vôľu, takto skrže úrim poznali Božie rozhodnutie.

Pri požehnávaní pokolenia Lévi Mojžiš povedal: „Tvoje tummmí a tvoje
úrím boli dané ó Páne tvojmu svätému mužovi...“ (5M 33, 8).

Ked kráľ Saul nechal zabít knázov Hospodinových aj ich mesto Nób, Dávid utiekol do Keily a tam požiadal knáza Ebiatára, aby sa s efodom spýtal Hospodina za neho na niektoré otázky (1Sa 23, 9). Predtým sa aj Achimelech „dopy-

toval" za Dávida pred Hospodinom (1Sa 22, 13.15). O nejaký čas Saul sa chcel pýtať Hospodina ohľadne Filíštínov, "ale Hospodin mu neodpovedal ani skrže sny, ani skrže úrim, ani skrže prorokov (1Sa 28, 6).

Hoci teda čítame svedectvá o použití úrim a tummfm, nič nie je napísané o ich vonkajšom vzhľade. Z toho môžeme usudzovať, že Pán Boh nechcel, aby sme sa zaoberali ich vonkajšou formou, ale skôr ich duchovnou cenu.

Oba názvy — úrim a tummim — nie sú celkom zrozumiteľné, preto sa ne-prekladajú, ale sú ponechané v pôvodnej hebrejskej forme. Pre porozumenie ich významu nám pomôžu iné podobné slová, odvodené zo spoločného koreňa.

„Úrim“ je množné číslo odvodené od koreňa „ur“, čo znamená žiarif, svietiť, osvetiť, zapaliť.

Bude užitočné uviesť niekoľko miest Písma, kde je použité slovo „úr“ v jednotnom číslе.

1. „Úr“ bolo chaldejské mesto, z ktorého Boh povolal Abrahama a daroval mu svetlo svojej priazne.

2. „Úri“ bol otcem Becaleéla, ktorého Boh vystrojil k zhotoveniu umeleckých vecí stánku: „A naplnil som ho duchom Božím, mûdrostou, rozumnosťou a umením, a to vo všeljakom diele“ (2M 31, 2). Becaleél tak bol dvojnásobne „synom svetla“ — po otcovi a obdarovaním. Jeho starý otec bol Húr, ktorý spolu s Áronom podopierali ruky modliaceho sa Mojžiša v dobe prvého boja s Amalechitskými.

3. „Uriáš“ musel zomrieť kvôli svojej žene. Zariadiť to Dávid (2Sa 11). Dávid sa potom priznal k hriechu, činil pokánie a Hospodin jeho hriech preniesol, aby nezomrel za tento čin (2Sa 12, 13). Ako náhradu za nespravidlosť, ktorá sa stala Uriášovi, môžeme považovať zaradenie jeho mena do rodu-kmeňa Pána Ježiša (Mt 1).

4. „Uriel“, Levíta z domu Kehátovho, je spomínaný ako prvý, keď Dávid zhromaždil synov Áronových a Levítov k preneseniu truhly zmluvy na výšinu v Gibeone (1Pa 15, 5).

Podľa Biblického slovníku A. Novotného Uriáš v preklade znamená Hospodin je svetlo, Úri je skrátené meno Uriáša a Uriel znamená El (Boh) je svetlo.

Všetky tieto mená pochádzajú z koreňa slova „svetlo“ a sú spojené s Bohom povolaním.

Čo sa týka vlastného slova „svetlo“, sú o ňom rozdielne mienky. Je to prvé slovo, ktoré Boh povedal pri obnove zeme: „A Boh rieko: Nech je svetlo“ (1M 1, 3). Nikdy a nikde Boh nepovedal, že by tma bola dobrá. Celým Písmom zvučí jedno a to isté utvrdenie o jedinečnom význame svetla. Mimochodom pripomienime, že toto svetlo nie je svetlo slnka, mesiaca a hviezdi, ktoré boli stvorené neskôr, až štvrtý deň. To nebolo obyčajné svetlo, ale svetlo zhora. Keď Boh prikázał Noachovi urobiť koráb, mal zhotovil okno zhora (1M 6, 18), aby v nepredstaviteľnej tme mohlo do korábu prenikať svetlo „zhora“. Boh ponoril v čase súdov Egypt do takej tmy, že ju mohli „nahmatať“ (2M 10, 21). „Ale všetci synovia Izraelovi mali svetlo vo svojich bydliskách“ (v: 23). Keď Izrael putoval, oblakový stôl im v noci svietil na cestu (2M 13, 21). To nebolo svetlo mesiaca (odrazené). Ako začali horieť lampy vo svätyni? Najprv padol oheň od tvári Hospodinovej na medený oltár (3M 9, 23—24). Potom Áron vzal „plnú nádobu horiaceho uhlia z oltára spred tvári Hospodinovej a plné svoje hrsti voňavého kadvia utlčeného a vniesol do vnútra za oponu“ (3M 16, 11—12). Jeho synov, Nádaba a Abíšu, ktorí vošli do svätyne s cudzím ohňom, spálili oheň spred Hospodina (3M 10, 1).

Nie je možné uviesť všetky miesta Písma týkajúce sa svetla, ale citujme aspoň niekoľko ďalších veršov k porozumeniu toho, čo je skryté v symboloch svetla:

— „Hospodine, môj Bože, si veľmi veľký! Obliekol si veličenstvo a nádheru.

Odievaš sa svetlom ako rúchom“ (Ž 104, 1—2).

— „Hospodin je mojm svetlom a mojim spasením“ (Ž 27, 1).

— „Lebo u teba je prameň života, v tvojom svetle vidíme svetlo“ (Ž 36, 10).

— „Zošli svoje svetlo a svoju pravdu“ (Ž 43, 3).

Ked otvoríme stránky Nového zákona, dostaneme rovnaký obraz o svetle v Pánovi Ježišovi:

— „V ňom bol život, a ten život bol svetlom ľudí, a to svetlo svieti vo tme a tma ho nezadržala“ (J 1, 4—5).

— „A to je ten súd, že svetlo prišlo na svet, ale ľudia viacej milovali tmu ako svetlo“ (J 3, 19—21).

— „Potom im zase hovoril Ježiš a rieko: Ja som svetlo sveta. Ten, kto mňa nasleduje nebude chodiť vo tme, ale bude mať svetlo života“ (J 8, 12).

— „Dokial máte svetlo, verte v svetlo, aby ste boli synmi svetla“ (J 12, 36).

Ked vyvolený národ neprijal svetlo a odvrátil sa od neho (Pána Ježiša), Pán oslepil Pavla svojím svetlom a poslal ho zvestovať evanjelium národom, aby sa veriaci z pohanov stali synmi svetla.

Zaoberajme sa teraz druhým predmetom, ktorý Izrael stratil, a to tummim. Uvidíme, že rovnako ako úrim, aj tummim zvestoval o Kristovi.

„Tummim“ je množné číslo odvodené od koreňa „tmm“, čo znamená byť dokonalý, neporušený, nevinný. Niektoré verše, v ktorých sa tento koreň vyskytuje:

— „Noach bol spravodlivý muž dokonalý vo svojich pokoleniach. Noach chodil s Bohom“ (1M 6, 9).

— To isté nachádzame v 1M 17, 1: „Choď predo mnou a buď dokonalý“.

— V 2M 12 čítame o veľkonočnom baránkovi, že mal byť bez vady, teda dokonalý.

— „Lebo budem hľať meno Hospodinovo. Vzdajte velebnosť nášmu Bohu! Skalo, ktoré dielo je dokonalé“ (5M 32, 3—4).

Vidíme, že všetko toto hovorí o Tom, ktorý priniesol na svet dokonalé svetlo, dokonalú obet a dokonalé naplnenie Božej vôle.

Veľmi zaujímavý pohľad na úrim a tummim poskytol W. Kinney. Poukázal na skutočnosť, že starohebrejský jazyk Boh použil pri napsaní 10 prikázaní na dve kamenné dosky. Každé písmeno abecedy tohto jazyka má hlboký zmysel.

Prvé písmeno tejto starohebrejskej abecedy malo tvar podobný hlave vola a menovalo sa „alef“ (alef = vol). Posledné písmeno abecedy bolo „tav“ a malo podobu kríža. Menovalo sa „znamok“, alebo „symbol“. Takto Boh zostavil abecedu, ktorá vyjadrovala cestu od starozákonnej obeti ku krížu. To bol počiatok a koniec Božích zjavení.

V knihe Zjavenia čítame: „Bol som v duchu v deň Pánov a počul som za sebou veľký hlas ako hlas tráby, ktorý hovoril: Ja som Alfa i Omega, prvý aj posledný“ (1, 10—11). Alfa a omega sú prvé a posledné písmena gréckej abecedy a vlastne odpovedajú písmenám „alef“ a „tav“ starohebrejskej abecedy. Pán Ježiš sa predstavuje ako PRVÝ a POSLEDNÝ. Keď sa vrátime k úrim a tummim, uvedený autor sa domnieva, že je tu určitá súvislosť. Počiatocným písmenom slova úrim je totiž „alef“ a počiatocným písmenom tummim je „tav“. Tak tieto dve veci v náprsníku súdú ukazovali na Krista.

Ciselná hodnota výrazu „kňaz s úrim a tummim“ je 888, ako vysvetluje W. Kinney (o spôsobe získavania čiselnnej hodnoty slova pozri 3. číslo Živých slov str. 55). A to je i ciselná hodnota mena JEŽIŠ. Inými slovami: kňaz s úrim a tummim Starého zákona predstavoval Pána Ježiša, veľkňaza Novej zmluvy.

Aká je to milosť, že nám z národa je Pán Ježiš veľkňazom podľa poriadku Melchisedechovho. On je naším Prímluvcom u Otca, Jeho sa môžeme pýtať na všetky otázky nášho života. V Jeho svetle máme svetlo, v ňom máme život. Budme mu za to nesmierne vďační.

prípr. -jos

STOPY KE KŘÍŽI

SERIÁL 33

SLITOVNICE

Jehož Bůh vydal za smírce, skrze víru ve krvi jeho.

Rímanům 3, 25

Na svých cestách jsem kdysi viděl zničený kostel. Zdi byly pobořené, varhany a oltář spáleny. Jen obrovský kamenný kříž se tyčil nad troskami. Stává se někdy, že teprve až mnohem později poznáváme, jak hluuboce se nám vryl do paměti určitý obraz, který jsme kdysi jen letmo zahlédli, a jak velký má pro nás význam. Podobně tomu bylo i v případě kříže, tyčícího se nad troskami. Má symbolický význam. Celá naše země je totiž v podstatě obrovským rumištěm. Kolik kultů, měst, zemí i národů zde zaniklo! Kolik zvučných firem, proslulých po celém světě, zde prodělalo úpadek. Kolik zde zmizelo a ztroskotalo světových názorů a náboženství, které přikazovaly lidem fanaticky věřit! Ale nad troskami všeho ční Kristův kříž jako jediné ZNAMENÍ ZÁCHRANY.

Pokusme se toto znamení záchrany přiblížit si na jednom ze starozákonních předobrazů.

1. Střed obce

Bible používá nádherná přirovnání. Chce-li například představit děti tohoto, světa, žijící bez Boha, hovoří o nich jako o ovcích, které zabloudily a jsou rozptýleny v horách. Chce-li popsat Boží lid, používá jiného obrazu: Izrael vysvobozený mocným Božím zásahem na cestě z Egypta. Táhne pouště, ohrožován nesčetnými potížemi a sterým nebezpečím. Předchází ho však sám Pán v oblaku. A před Božím lidem září cíl, zaslíbený Kanánu.

Neznám hezcký obraz církve Pána Ježíše v dnešní době.

Ve 24. kapitole 4. knihy Mojžíšovy nám Bible vypráví o tom, jak moábský král Balák stojí se svým doprovodem na hoře Peor a prohlíží si izraelské ležení. Co asi viděl? Viděl izraelské stany, postavené do kruhu. Uprostřed stál obrovský stan, přenosný chrám, známý „stánek úmluvy“. Sněhobílá lněná stěna ochraňovala velké nádvoří. Velké opony vedly do zářící nádhery svatyně. Každý Izraelita věděl to, co Balák nemohl vidět, že vlastní centrum je ve svatyni svatých. Zde stála truhla smlouvy, podlouhlá bedna, příkrytá víkem z masivního zlata. Na této desce se tyčily dvě mohutné zlaté podoby andělů. Toto zlaté víko se jmenovalo „slitovnice“. A právě zde byl Bůh přítomen uprostřed svého lidu.

Při putování nesli kněží truhlu smlouvy na sochorech. Slitovnice se tyčila uprostřed lidu. Když se utábořil, postavil své stany kolem ní. Lid nesoustředoval vynikající vůdce Mojžíš, ani ho nepoutaly společné zájmy. Jeho středem byla slitovnice.

Lid Nové smlouvy se klade kolem kříže. Kříž jej drží pohromadě. Kříž je jeho korouhví. Lidskému rozumu je to nepochopitelné. Lidé namítají: „Ježíšův kříž je přece jednorázová záležitost. Kříž je přece už dávno ztrouchnivělý!“ Ale víra ví, že kříž je nadčasový, věčný. A praví křesťané se shromažďují kolem něj za všech dob.

2. Boží příbytek mezi lidmi

Nejprve si musíme zodpovědět otázku: „Kde vlastně Bůh bydlí?“ Prostá mysl ukáže na kostel a řekne: „To je Boží dům.“ Ale tak jednoduché to není. Pak by člověk navštívil Pána Boha, vrátil by se domů a žil by si celý týden bez Boha. Tu

není něco v pořádku. Znal jsem jednoho vášnivého lovce. Na stěně jeho pracovny visel nad stolem nápis asi tohoto obsahu: „Boha nepotkám v ponurém šeru kostelní lodi, jeho obydli je v překrásném lesním chrámě.“ To znělo hezky. Ale ani tu nebylo něco v pořádku. Vždycky jsem se divil tomu, že tento muž se ve svém „Božím domě“ bavil střílením po Božím stvoření.

Kde bydlí Bůh? Šalomoun se modlil: „Nebesa nebes tě nemohou obsáhnout.“ To je pravda. Existuje jedna hezká anekdota. Jeden nevěrec potkal zamýšlené dítě. Zeptal se ho: „Co děláš?“ — „Přemýšlím o Bohu.“ Tu nevěrec vytáhl z kapsy jablko a povídá: „Dostaneš jablko, když mi řekneš, kde je Bůh!“ Pohotové dítě odpovědělo: „A ty dostaneš dvě, když mi řekneš, kde Bůh není!“ Chytré dítě!

Ale tato všudypřítomnost nám Boha skrývá. Kde Jej můžeme zastihnout? Kde můžeme pohlédnout do Jeho srdce a obličeje? Kde můžeme uchopit Jeho ruku? Tak se musí ptát ten, komu jde o Boha doopravdy.

Lid na poušti to věděl: Zde je slitovnice. Ta se Bohu zalíbila, tu si zvolil za svůj trůn. Zde bydlí Bůh uprostřed svého lidu.

„Jehož Bůh vydal za smírce (= slitovnici) ... ve krvi Jeho...“ jásá lid Nové smlouvy. Víme, kde najdeme Boha, kde září Jeho obličeje a kde je zjeveno Jeho láskyplné srdce — na kříži Pána Ježíše Krista. Zde je Jeho trůn, Jeho příbytek mezi lidmi.

3. Příkrov

„Slitovnice“ — hebrejská Bible zde používá slova „kapporet“ což znamená „příkrývající“. A co vlastně slitovnice příkrývá? Truhlu smlouvy, ve které ležely dvě kamenné desky s desaterem Božích příkázání.

Dále však mohu vyprávět jen lidem, kteří znají moc neklidného svědomí. Dnes se hodně mluví o lidské omezenosti. Ale mnohem horší je omezené, otupené svědomí. Zneklidnilo tě už někdy, že tvůj život tak málo odpovídá Božím příkázáním? Jak lehce nás může tento neměrný Boží zákon obžalovat, jak lehce jej sami přestupujeme! A tento zákon bude v den Páně svědčit proti nám!

Kdo zná výčitky svědomí, napne uši při zprávě, že tato slitovnice příkrývá zákon, který proti nám vznáší žalobu. Kříž Kristův tuto žalobu umlčuje. Pán Ježíš naplnil zákon svou poslušností až do smrti a já si smím vírou přivlastnit Jeho spravedlnost. Zákon na mne před Bohem žaluje, ale Kristova krev mne vysvobozuje z hřachu.

„Kapporet“ je příkrývající. Toto slovo má hluboký význam. Není to jen pouhé příkrýtí truhly smlouvy. Smysl je hlubší — příkrývající vinu. Proto překládá řecká Bible toto slovo výrazem „smířující“, „smírce“. To znamená, že má vina, která je přikryta, je také smířena a odčiněna.

Velekněz stojící před slitovnicí sotva ještě viděl zlato. Byla totiž zkropena krví, vylitou zde v den smíření. A tato krev příkrývala hřichy a viny.

Naší slitovnicí je kříž Pána Ježíše. Jen se podívej na Pána na kříži. Zde nezáří zlato Jeho slávy. Vidiš jen krev. Krev, která příkrývá to, co nás strhává do pekla. Krev, která příkrývá mé hřichy. V jedné písni zpíváváme:

Lásky a svatosti Tys jen zdroj sám,
v Tobě jen čistotu, též pokoj mám.
Do rukou vezmi mne probodených,
obumy a učiň mne čistším než sníh.

Jak velice vděčíme Bohu za to, že přikryl mé viny!

A když se naše svědomí probudilo a my jsme poznali vykoupení v Pánu Ježíši, pak nemůžeme ani v časnosti, ani ve věčnosti přestat velebit slitovnici kříže.

W. B.

lovec perel

Znáte domorodého „lovce perel“ z Indie? Kolikrát se nahý ponoří pod hladinu až na tři minuty, aby vynesl ze dna většinou prázdnou škeblí perlky! Pokud nezaplatí životem svůj boj o perlu, stejně předčasně umírá vyčerpáním a nouzí... Misionář N. jej dlouho pozoroval svým soucitným okem a toužil mu ukázat onu „nejdražší perlu“ Boží lásky. Věrně se modlival za tohoto hinduistu a vždy s ním laskavě rozmlouval, hledaje cestu k jeho srdci, aby je otevřel evangelii.

Leč marně — hinduista nedovedl pochopit spasení z pouhé milosti a trval ve své víře v nutnost odčinění lidských provinění utrpením a očištováním v kořebhu převtělování přes vyšší kasty až k dokonalosti „nirvany“... „Nereptám na svou těžkou práci,“ pravil, „ale setím si rupie — a až jich budu mít tisíc, zanechám svého řemesla, vydám se na svatou pouť do Benáres, umyj se a očistím ve vodách Gangu a rupie odevzdám brahmínům, aby se modlili za mou duši... a tam vyčkám milosrdné smrti a vyššího převtělení.“ Marně mu zaručený misionář znovu a znova vyprávěl, že spasení je jen z milosti a darem veliké Boží lásky skrze Kristovu oběť.

Jednoho dne se setkal misionář s lovčem perel v bílém obleku se zářicí tváří. „Už jsi pochopil a přijal Pána Ježíše jako svého spasitele?“, otázał se ho duchovně misionář. „Ale ne, včera večer jsem spočítal své peníze a mám jich právě tisíc, abych tu všechno zanechal a rozloučil se s tebou.“ Na misionáře tváři se rozhstilo zklamání a nevýslovný smutek z „marných modliteb“ a z „marných svědectví“... „Nermu se, i já jsem smutný, že se musíme rozloučit — ty jsi mne miloval a já tebe... ale vezmi ode mne toto na památku!“ řekl domorodec a podal misionáři cosi v malém chumáčku papíru. Objevil v něm ke svému úžasu největší a nejkrásnější perlu, jakou kdy spatřil. „Ne, to nemohu přijmout zdarma — ta perla má cenu tisíc rupií!“ zvolal rozpačitý misionář. Ale Ind nepřijal za nic na světě svůj dar zpět. „Vezmi tedy alespoň ode mne těchto sto rupií za tu perlu — to je vše, co mám — budou se ti hodit na cestě do Benáres!“ zvolal misionář a podával domorodci peníze. Leč lovc perel se nesmírně rozhněval, v jeho obličeji se objevilo nepochopitelné pohrdání a hodil peníze k misionářovým nohám se slovy: „Nech si své mizerné peníze! Ta perla má větší cenu než všecky poklady světa. Jen jediného syna jsem měl, který mi v lovu perel pomáhal — až jednou se vynořila z moře jen jeho mrtvola. Ale v jeho sevřené dlani byla tato perla. Stála život mého milovaného syna a je mi dražší nad všecky poklady světa. Proto jsem ji nikdy neprodal a neprodám... Tu mohu jen darovat z veliké lásky — a tak je tvá.“ Misionář rázem pochopil, že jeho modlitby jsou vyslyšeny: „Spásá je ona nejvzácnější perla, protože stála život milovaného Božího syna Pána Ježíše Krista.

A proto nemůže být zaplacena žádnými tvými obětmi cest do Benáres ani očištováním v nějakém převtělování. To všecko jsou jen ty twoje falešné rupie, které Bůh nemůže přijmout. On může dát svou spásu právě tak i tobě ze své veliké lásky,“ řekl a vidí, jak užaslý Ind padá s pláčem a nezměrnou radostí na svá kolena a hlasitě chválí Boha, který se mu v tu požehnanou chvíli dal poznat... „Lovec perel“ už do Benáres nešel, ale šel po boku misionáře N. lovit jiné perly a již nepochyboval o moci modliteb, vyvěrajících z čisté lásky Boží k člověku! Bůh dal svou nejdražší perlu, abys pochopil, jak drahou perlu pro Něho jsi ty sám, drahý čtenář!

-7-

BIBLIA A PÁN JEŽÍŠ

O úlohe Pána Ježíše Krista, Božieho Syna, ktorý je našim Spasiteľom, hovorí celá Biblia.

V 1. Mojžišovej je o Ňom reč ako o semene ženy, ktoré porazí satana, zvíťazí nad ním.

V 2. Mojžišovej veľkonočný baránek pripomína Jeho vyvolenie Otcom pred ustanovením sveta, aby sňal hriech svojou krvou.

V 3. Mojžišovej obete pripomínajú Jeho ako obeť zmierenia za nás a dokonalú poslušnosť Otcovi.

V 4. Mojžišovej je On tou udretou Skalou, ktorá vedie svoj Ľud.

V 5. Mojžišovej je Prorokom, ktorý dovedie svoj Ľud do večného odpočinutia.

V knihe Jozua je Kniežaťom vojsk Hospodinových.

V knihe Sudcov je Vysloboditeľom.

V knihe Rut je nebeským Pribuzným.

V knihách Samuelových, Královských a Paralipomenon je opusteným Kráľom.

V knihách Ezdráša a Nehemiáša je Obnoviteľom národa.

V knihe Ester Ochráncom svojho Ľudu.

V knihe Joba je Vykupiteľ, ktorý žije.

V Žalmoch je Všetkým vo všetkom.

V Prísloví je našim Vzorom.

V knihe Kazateľ je našim Cieľom.

V Piesni Šalamúnovej je Ženíhom svojej nevesty.

V prorockých knihách je prichádzajúcim Kniežaťom pokoja.

V evanjeliách je Kristom, ktorý prišiel hľadať a spasieť to, čo zahynulo.

V Skutkoch apoštolov je zmrtvýchvstalým Kristom.

V listoch apoštolov je Kristom po Božej pravici.

V Zjavení je Kristom, ktorý príde a prevezme vládu.

Cítajme Písmo, lebo v ňom poznávame SLOVO, nášho Pána! —jos

KŘESŤANSKÁ STRATEGIE

lovo „strategie“
je sice výraz vo-

jenský, ale můžeme ho používat i v křesťanském životě. Znamená způsob, jak dosáhnout vytíženého cíle a uvedené místo z Bible nám popisuje cíle i strategii, jak k němu dospět.

Ukazuje se po celou dobu trvání křesťanství, že největší překážkou pro konání Božího dila jsme byli my, lidé. Říkáme: „Můj názor je takový, mně se to nelíbí, mně se to nezdá, to tak asi nebude...“ Názorným příkladem je Jonáš. Bůh mu říká: „Jdi do Ninive.“ Ale Jonáš odpovídá: „Ne, já půjdu do Tarsu. Copak je Tarsus méně vhodný než Ninive?“ Ale pro Jonáše měl Bůh úkol v Ninive, do Tarsu chtěl později poslat Pavla, který tam vykonal více práce, vždyť se v Tarsu narodil. Proto je neobyčejně důležité, abychom si dávali vážné otázky — takové, jaké klade apoštol Pavel při svém obrácení: „Pane, co chceš, abych činil?“

Výše uvedené verše vysvětlují Boží strategii a řád pro život křesťanské církve. Velké náboženské systémy vymyslely vlastní strategii. Utvořily tzv. „duchovní z povolání“ jako faráře, kazatele, biskupy, kardinály, viditelné hlavy náboženských organizací atd. a vybudovaly i vlastní systém hierarchie (očividně podle způsobu světských imperií). To však není pravá „křesťanská strategie“. V uvedené kapitole listu Efezským je také napsáno, že ten, který sestoupil, je ten, který i vstoupil vysoko nad všechna nebesa, aby naplnil všechno a započal své dílo. On je hlava církve a chce práci v církvi — v té své

„Ale jednomu každému z nás dána jest milost podle míry obdarování Kristova. A on dal některé zajisté apoštoly, některé pak proroky, jiné pak evangelisty, jiné pak pastýře a učitele — pro spořádání svatých, k dílu služebnosti, pro vzdělání těla Kristova.“

Ef 4, 7.11.12

živé Církvi — činit podle svého způsobu, aby to byla práce užitečná a přinesla dobré ovoce.

Ve verši 11. jsme četli, že Pán ustanovil apoštoly, proroky, učitele, evangelisty a pastýře. Nejdříve čteme, že ustanovil apoštoly a proroky — ti tvoří základ. A kromě nich ustanovil evangelisty, učitele a pastýře. Evangelisté měli zastoupit apoštoly, kteří přiváděli jiné ke Kristu, zakládali nové sbory, hlasali evangelium. Tu roli později plnili evangelisté — a plně ji dodnes, protože již nemáme apoštoly. A dále: roli proroků, tj. proroků novozákonních, kteří měli velmi vážný úkol v první apoštolské církvi — zejména tlumočit starozákonní biblické pravdy ve světle Pána Ježíše Krista, ve světle novozákonné, to v době poapoštolské splňovali učitelé a činí to až do dnešního dne, protože proroky v původním slova smyslu již také nemáme. Tedy: evangelisté zakládají sbory, hlasají evangelium, přivádějí jiné ke Kristu — a učitelé je učí. Dále jsou ve sboru starší sboru, kteří jsou povoláni jako pastýři, kteří mají stádo Boží pást, tj. pečovat o ně a o každého jednotlivce, jak o tom hovoří 1Pt 5 — a to dobrovolně, ochotně, ne panovačně, ale jako ti, kdo stádu slouží. Řád, jak jej ustanovil Pán Ježíš Kristus je tedy takový: Evangelisté hlasají evangelium a přivádějí lidí ke Kristu, učitelé je vyučují biblickým pravdám, apoštolskému učení a pastýři střeží stádo, aby do něho nevnikli „vlci“. Je-li do sboru církve Pána Ježíše nastolen jiný systém, je to systém lidský, který omezuje Jeho moc a okrádá o požehnání, aby nemohlo vzejít požadované ovoce. To je první zásadní

skutečnost, kterou vyjadřuje tento oddíl Božího slova.

Dále je zde napsáno, k čemu jsou povoláni evangelisté, učitelé a pastýři. Byla doba, kdy v jednom shromáždění byli dva nebo tři bratři, kteří dělali všechno. Když jeden onemocněl, mohli ho zbývající zastoupit. Někde však byl jen jeden bratr. Otevřal a zamýkal shromáždění, všešel záclony a závesy, dával je prát, přijímal hosty, obcházel nemocné, pochopitelně kázal — prostě dělal všechno. To je systém výlučnosti, který je v některých našich sborech neoficiálně a v různých denominacích dokonce oficiálně uznáván jako professe a lidé si myslí, že je to tak správně. Avšak Pán Ježíš neustanovil evangelisty, učitele a pastýře proto, aby soustředili všechny služby na sebe, ale jsou určeni k tomu, aby připravovali „svaté k dílu služebnosti“. Jsou zde k tomu, aby připravovali a vychovávali sbor k práci — protože všichni věřící jsou povoláni podle svých darů k tomu, aby mohli sloužit. Když Pán Bůh stvořil ptáky, dal jim křídla, aby mohli létat. Viděli jste už ptáky, kteří nelétají? Ty nemnohé výjimky přece nesplňují naši výtoupu představu o ptácích! Bůh stvořil ryby a dal jim všechno, aby mohly ve vodě žít. Jestliže Pán Bůh povolává své dítě k službě — a on povolává bez výjimky každé — dává mu i potřebný dar. Pokud ale ve sboru budou muset konat všechno jenom jednotlivci, tak tito naši bratři „umřou předčasně na infarkt“.

Apoštol Pavel vysvětlil tyto pravdy Timoteovi jinak: „Já učím tebe a ty si připrav takové, kteří by byli schopni témuž vyučovat jiné a tito zase aby byli připraveni něst dálé „štafetu služby“. Tak vzniká „řetězová reakce“, která nezná tak obvyklý současný stav, že jen dva nebo tři bratři ve sboru pracují, zatímco zbytek se nudí a kritizuje. Pokud někdo není využit v království Božím, pak celou svou energii zaměřuje na kritizování, protože něco s ní udělat musí. Chceme-li si stěžovat a kritizovat, najdeme k tomu vždy řadu možností: buď bylo shromáždění příliš dlouhé nebo příliš krátké, buď byl sloužící bratr oblečen příliš moderně nebo měl

vázanku trochu nakřivo, buď mluvil příliš dlouho („Ach, to je mluvka“!) nebo příliš krátce („Vubec se nepřipravil“), hovořil hlubokými a učenými slovy („To je ale filozof“) nebo užíval příliš jednoduchá slova („On je takový prostáček“) ... — Skutečně, chceme-li, najdeme vždy nesčetně příležitosti ke kritice. Zpravidla kritizuje ten, kdo nemá v Božím království nic na práci. Proto je křesťanská strategie založena na tom, že pracovat musejí všichni. Ale pracovat neznamená jen stát za kazatelnou a sloužit Slovem; to je ta nejméně vděčná služba — i když nejvíce viditelná („O, všichni mě poslouchají“!). V listě Jakuba přitom nechybí varování, že těžší soud si odnesou ti, kteří jsou učiteli. Ale přesto — darů, které jsou dány Církvi, je více než dvacet!

Kéž by nám Pán pomohl pochopit smysl pravé křesťanské strategie a uvést ji v život; v ní nemá místo systém, kdy někteří bratři mají dělat všechno: připravovat výklady, navštěvovat, sloužit Slovem, manuálně pomáhat, obstarávat víno, jejich ženy péci chléb k Památce Páně, dbát o úklid místnosti pro shromáždění ... Ne, to je zcela nebiblický způsob! Každý z nás se má ptát: „Panе, řekni mi, jaký je můj dar, kde je mé místo v Boží rodině. Existuje totiž určité nebezpečí. Jeden bratr kdysi poznámenal, že Satan chce, abychom sloužili tím darem, který nemáme. Krejčí jistě dokáže opravit i boty — a řecky se také pustil do šití obleků — ale ani jeden to neudělá pořádně. Satan nám na jedné straně brání pracovat v Božím království, ale na druhé zase chce, abychom nepracovali dobrě. Nesnažme se všichni dělat všechno, ale každý jen to svěřené a to důkladně.“

Ano, je neobyčejně důležité, abychom v Božím království dělali každý především to, k čemu nám Bůh dal dar. Neobstojí přitom výmluva či omluva: „Já nemám žádný dar“. Bůh dal každému svému dítěti bez výjimky určité obdarování, je třeba si je před Jeho tváří ujasnit a uvědomit a pak být ochoten překonat svou pohodlnost a dát tento dar do služby pro Jeho dílo.

zprac. podle proslovu H. T.

JOHN WYCLEFF

V tomto roku uplynie 600 rokov od smrti významného anglického reformátora Johna Wycleffa. Narodil sa okolo roku 1329 v severnom Anglicku. Študoval na oxfordskej univerzite, tam roku 1372 získal doktorát teológie a strávil veľkú časť svojho života. Bol vynikajúcim bohoslovcom. Spočiatku stál v službách anglického dvora a usiloval sa vyprostíť štát spod pápežskej nadvlády novým riešením ponoru medzi štátom a cirkvou na prospch štátnej moci. Zastával názor, že cirkev do vecí štátu nemá zasahovať, no pritom aj ona i vrchnosť sa rovnako majú podriadať Písma. Tým si proti sebe cirkev popudil, a to najmä vtedy, keď navrhol, aby vrchnosti bolo priznané právo vyvlastniť majetok kňazov, ktorí nežili mravým životom.

Do roku 1377 pápež odsúdil jeho učenie a vyniesol nad ním niekoľko bút, žiajúc aj univerzitu, aby ho spomedzi svojich radov vylúčila. Wycleff sa vtedy načádzal ešte pod ochranou vplyvných piateľov, ale keď zaútočil na učenie o transsubstanciácii — prepodstatnení chleba a vína pri Pamiatke Pánovej — začali sa od neho odvraťať. Wycleff tvrdil, že Kristus je prítomný v chlebe a víne duchovným spôsobom.

Nepriaznivo ho zasiahla sedliacka vzbura roku 1381. Hoci neboli na nej zúčastnený, jeho kritikovia tvrdili, že táto udalosť priamo súvisela s jeho učením. Napokon cirkevná vrchnosť prinutila Wycleffa i jeho prívržencov, aby opustili Oxford. Roku 1382, s podlomeným zdravím, prestaloval sa do Lutterworthu v strednom Anglicku, kde aj zomrel dňa 31. 12. 1384. Roku 1428 bolo jeho telo pre jeho údajné bludy exhumované, spálené a popol vysypaný do rieky Swift.

Wycleff bol plodným spisovateľom. Aj za posledných desať rokov života, keď bol predmetom útokov zo strany pápeža a viacero razy vypočúvaný a súdený, bol taký produktívny, že to udivovalo i jeho nepriateľov. Počas tých rokov dokončil svoje dielo Summa Theologica, najmenej šesť iných kníh a početné pamflety. Dal podnet na prekladanie latinskej Vulgaty do angličtiny, prednesol stovky kázní a nehľadiac na svoje chatrné zdravie pokračoval v prednášaní na univerzite. Bol nazvaný „ranou hviezdou Reformácie“. Bezpochyby jeho názor, že Písmo je jediným autoritatívnym zdrojom pre vieru i prax dáva zapravdu tomuto označeniu. Okrem popierania transsubstanciácie zavrhovať odpustky, útočil na pápežstvo a prial si, aby boli zrušené náboženské rády.

Wycleffovo učenie sa v Anglicku veľmi nepresadilo. Jeho spojenie s hnutím Lollardov je nejasné. Prenasledovanie jeho nasledovníkov sa ukázalo byť účinným. Čo sa však nepodarilo v Anglicku, malo úspech v Čechách. Študenti z Čiech študujúci na oxfordskej univerzite prenesli jeho učenie do svojej zeme. Tak sa stalo, že Ján Hus a jeho nasledovníci prevzali jeho myšlienky a idey a udržali ich pri živote až do čias Reformácie.

mk

niečo pre blížných

- ◆ Ani jeden deň nie je stratený, v ktorom si sa pokúsil urobiť niečo pre blížnych.
- ◆ Evanjelizácia, šírenie pokoja a ľudomilnosť začína doma.
- ◆ Nebo je pripravené miesto pre pripravených Ľudi.
- ◆ Ľovek posudzuje skutky, Pán Boh zámery.
- ◆ Hodina stíšenia pri Božom slove a na modlitbe je hodina sily.

NAŠE DNI

Pán Boh, ktorý z jednej krvi učinil celé ľudské pokolenie, aby obývalo túto zem, určil vopred časy a medze nášho bývania na nej. Dávid chcel vedieť tento vymeraný čas jeho života, preto sa modril k Bohu: „Daj mi znať, ó, Hospodine, môj koniec a aký je výmer mojich dní, aby som vedel, ako rýchle sa pominiem“ (Ž 39, 5–6). V modlitbe Dávid pokračuje: A hľa, dal si mi dni na šir niekoľko dlaní a môj vek je pred tebou ako nič.“

Apoštol Peter vo svojom druhom liste vyznáva, že odloženie jeho stánku (tela) je rýchle, pretože mu to Pán Ježiš Kristus už oznánil (1, 14).

Kto z nás môže povedať v bežnom živote, že posledný deň nastane vtedy a vtedy? Nikto! Ved' Pán Ježiš pred odchodom k Otcovi povedal svojim učenikom: „To nie je vašou vecou zviedať časy alebo jednotlivé doby, ktoré si Otec uložil vo svojej vlastnej moci“ (Sk 1, 7). Z Bozej ruky berieme každý deň nášho života, a ktorý je to ten posledný, to vie len On sám. Boh, náš Otec, si to uložil vo vlastnej moci.

Z modlitby Mojžiša v 90. žalme sa dozvedáme, že vek ľloveka je okolo sedemdesiat rokov, a ak je niekto silnejšej prirodzenosti, tak aj osiemdesiat rokov. Ale ani tým nie je oznámený ľovekovi posledný deň jeho života.

Skrze proroka Nátana Boh oznámil Dávidovi: „A keď sa vyplnia twoje dni, aby si odišiel a bol so svojimi otcami...“ (1Pa 17, 11). Pripomienul mu tým, že aj on bude musieť vziať posledný deň svojho života na zemi, a potom bude jeho duch pripojený k otcom.

Keď sa kráľ Ezechiáš dozvedel, že sa jeho dni života končia, aby dal do poriadku svoj dom, rozplakal sa a úplne live prosil Boha, aby mu pridal ešte dny života. Pán Boh splnil jeho prosbu a pridal mu 15 rokov.

Pri lúčení so staršími zboru v Efeze im apoštol Pavol prezradil: „A teraz, hľa ja viem, že už viacej neuvidíte mojej tvári, vy všetci, medzi ktorími som chodil a hľasal kráľovstvo Božie“ (Sk 20, 25). Aká bola odozva? Začali plakať, padli Pavlovi okolo krku a bozkávali ho. Ved' už viacej ho neuvidia. Snáď tých 15 rokov ďalšieho života by bol Pavol lepšie využil ako Ezechiáš, ved' napísal veriacim vo Filipách: „ale zostať ešte v tele je potrebnejšie pre vás“. No, aj dny apoštola Pavla sa vyplnili a „čas jeho odchodu sa dostavil“ (2Tm 4, 6). Vyplnila sa jeho žiadosť zomrieť a byť s Kristom, lebo to bolo omnoho lepšie pre neho. A tak pristúpil k slávnostému zhromaždeniu, k zboru prvorodených zapísaných v nebesiach, a k Bohu, sudscovi všetkých a k duchom spravodlivých zdokonalených (Žd 12, 22–23).

Prečo náš nebeský Otec si počet našich dní života ponechal vo svojej moci? Aby sme sa pripravovali na odchod k Nemu. Keď dákujem za dobrodenie, ktoré od Pána beriem, tak Mu dákujem aj za deň, ktorý mi dal prežiť. Nerátam s tým, že ešte ďalší deň musí prísť.

Vieme, že keď nastane naše „vystáhovanie z tela“ (2K 5, 8), príde domov k nášmu Pánovi. Telo sa navráti do zeme, lebo je z prachu, ale náš duch pride k Bohu, ktorý ho dal (Kaz 12, 7). Potom príde čas, keď „premení telá nášho poníženia, aby boli súpodobnými telu Jeho slávy“ (Fp 3, 20–21).

Milá veriaca duša, ak ti je úzko v tomto pútnickom stave, potešuj sa Jeho zasväbeniami. Silný Boh nie je ako človek, aby klamal. Či azda povie a neučini? (4M 23, 19). Príde čas, keď sa aj ty ocitneš pri nohách Toho, ktorý povedal: „Hľa, na svojich dlaniach som fa vyryl“ (Iz 49, 16). Čakaj na túto chvíľu každý deň.

-pu

A CO TY?

Otcové víry —

Noé kladivem bušící do desek ze dřeva gofer
uprostřed lidského násilí
nebojí se

činit vše, jak mu rozkázel Bůh;

Abraham opouštějící jistoty kamenných staveb,
cizinec v zemi, s dobytkem, se stany, s čeledí
vyhlíží město, jež staví
sám Bůh;

Izák slepý, vidící
povrchnost jednoho, úskočnost druhého syna
žehná v síle
věku budoucího;

Jakob ve strachu z setkání s nejstarším z nepřátel svých
celou noc bojuje o požehnání
a poznání
Božího jména;

Mojžíš měnící pohodlí egyptské vláhy
za madiánskou step příkroř
snáší
s lidem Božím;

Ježíš opovržený, bratřími svými vyhnáný mající
jenom tu jedinou
nepřchá od slibu učiněného
Hospodinu;

...

pokoj i zápasy života víry,
naději, čekání na Boží vůli,
svědectví, vyznání, následování ...
na bledém papíře
daleko od tepu žhavého žití
bledými verši

„uskutečňuji.“

-zpil

APOŠTOL

Autor epištoly Židům označuje Pána Ježíše jako Apoštola (3, 1). „Apoštol“ znamená poslanec nebo také vyslanec. V diplomaci se jím rozumí osobní zástupce vlády. Má právo jednat přímo s představiteli spřáteleného státu. Jeho úkolem je upřevňovat vztahy mezi dvěma zeměmi a jejich národy. Nemůže jednat na „vlastní pěst“, protože má vyšší poslání. Ode dne, kdy předá představiteli druhé země pověřovací listiny, je považován za zákonního zástupce vlády své země. Jemu samému i jeho projevům je vzdávána stejná pocta jako tomu, kdo jej vyslal.

Obdobně Pán Ježíš je Apoštolem, tj. Božím vyslancem. Poslal Ho Bůh, který chce, aby všichni lidé byli spaseni a ke známosti pravdy přišli. (1Tm 2, 4) Vztahy k Bohu byly hříchem porušeny a bylo třeba navázat nový styk. On sám začal jednat, udělal první krok. Pán Ježíš — Apoštol — obdržel příkaz hledat ztracené a navrátit zbloudilé. V Žd 3, 1 jsou vedle sebe současně dvě různá jména Pána Ježíše: „apostol“ a „nejvyšší kněz“. Obě posláni jsou si navzájem přibuzná. Jako Apoštol představuje lidem poselství svého nebeského Otce. Zvěstuje jim celé, plné, věčné spasení. Jedná z Božího příkazu a zastupuje u nás Boha. Jako Nejvyšší kněz nám připravuje spasení — odstraňuje z cesty to, co nás dělí od Boha — usmířuje náš hřích. Touto činností nás zastupuje před Bohem. Ve verši 3. srovnává pisatel Pána Ježíše s Mojžíšem, starozákonním Božím vyslancem: „Tim větší zajisté slávy tento nad Mojžíše hoden jest...“ Jako nejvyšší kněz se Pán Ježíš současně stal také obětním beránkem. Mojžíš takové oběti nebyl schopen.

V latině znamená „apostol“ také misionář. I tento výraz nám osvětluje apoštolství našeho Spasitele. Nebyl snad Pán Ježíš největším misionářem, který vůbec kdy žil na zemi? Neúnavně procházel zemí, zvěstoval Boží království a uzdravoval všechny nemoci lidí. O Jeho misijní činnosti nám podávají obsáhlé zprávy čtyři evangelisté. Když se Jeho činnost blížila ke konci, ustanovil nástupce, kteří měli pokračovat v díle: „Jakož mne poslal Otec, i já posílám vás“ (J 20, 21). Jsou zmocnění Pána Ježíše. Jejich vyslání doprovází Pán těmito slovy: „Pokoj vám.“ Chce-li posel pokoj zvěstovat Boží pokoj a ukazovat k němu cestu, pak jej sám musí mít ve svém srdci.

Až když Pavel zbohacen pokojem došel k nternému klidu, mohl svědčit: „Jsme tedy posly Kristovými, Bůh vám domlouvá našimi ústy...“ Můžeme tedy i my směle říci, že jsme pověřeni službou obdivuhodného svědectví; podmínkou však je naše živé spojení s Kristem. Svou oddanost i radostným chováním mu přenecháváme působnost. Velikou Boží milostí jsme Jeho vyslanci, zvěstovali jedinečného království. Zastupujeme království našeho Boha a Spasitele. On si zaslouhuje název „Apoštol“. Víme však také, že Pán Ježíš nazval apoštoly svých nejbližších dvanáct učedníků (L 6, 13), dodatečně byl nazýván apoštolem i Pavel. Jeho apoštolské poslání je zvláště zdůrazněno sborům, kde jeho autorita byla podkopávána. Apoštoly byli také nazváni Junius a Andronikus (R 16, 7). Rovněž Titus a Barnabáš a mnoho dalších Božích svědků byli zváni apoštoly, dokonce i ti, jež odešli do pohanských zemí zvěstovat evangelium. Aniž bychom se s nimi mohli srovnávat, přece je možné říci, že každý zvěstovatel evangelia a každý opravdový učedník Pána Ježíše může a má být „apoštolem“, tedy „poslem“ či „misionářem“. přel. -zd

KONSTANTIN TISCHENDORF

1815 - 1874 (Dokončení)

Víte, co je to paleografie? V minulém čísle ŽS jsme psali o Tischendorfových dobrodružstvích v pátrání po starých biblických rukopisech. Nyní následuje pokračování nejen o tom, jak se hledají, ale zejména jak se zpracovávají staré rukopisy — a to je právě předmětem nauky zvané paleografie. Též chceme čtenáři připolížit, jaké komplikace s tím často souvisejí.

Tischendorf čekal rok za rokem na zveřejnění oněch 86 listů prastarých rukopisů, které zanechal v sinajském klášteře. Dokonce už oznámil i místo nálezu. Leží snad přece jen ještě v některém skrytém koutě složitého komplexu klášterních budov? Nebo spekulují mniši, že je dají za vyšší cenu? Tito mnichové byli příslušníci řecké ortodoxní církve, jejíž oficiální hlavou byl ruský car. Nebyla by tu možnost získat z jeho příkazu vstup a přízeň všech klášterních činitelů s jejich nezbytnou podporou?

Tischendorfovi se podařilo prostřednictvím ruského vyslance v Drážďanech vzbudit o svůj podnik zájem carské rodiny a roku 1859 nastoupil na loď do Orientu poté, tentokrát bohatě zaopatřen peněžními prostředky.

Z Káhiry do Suezu jel novou železnici, ale cesta pouští byla únavnější a obtížnější než kdy předtím. V klášteře ho přijali přívětivě, ba srdečně. Ihned mnichům přednesl jménem cara svůj záměr získávat materiál za jeho prosředky. Avšak tato přímá oficiální cesta nevedla k cíli. Hledaných 86 listů Tischendorf neobjevil. Bylo zřejmě třeba soukromého jednání.

Jednoho dne se dostal Tischendorf s řeholníkem do rozhovoru o starých rukopisech. Když mu později tento mnich ve své cele nabídl skleničku datlového vína a kousek sinajského salámu, zmnil se, že má také v úschově starý rukopis a přinesl objemný balík, zabalený do červené látky. Tischendorf na první pohled poznal, že drží v rukou to, co tak toužebně hledal. Avšak rukopis už nebyl fragmentem o asi osmdesáti listech, ale měl dokonce 346 listů! Byl radostí bez sebe, když s rukopisem pospíchal do vlastní cely. Brzy si ověřil, že je v něm obsažen celý Nový zákon. Je to jediný takový rukopis na světě! Ani Kodex vatikánský, ani londýnský Alexandrinus neobsahuje celý Nový zákon. Nadto je sinajský kodex zcela určitě starší než oba předešlé. Tento nález je neobyčejně důležitou událostí a to pro celou křesťanskou bohosloveckou vědu. Samozřejmě nikdo v klášteře neměl ani tušení, jak nezměrný poklad vlastně rukopis obsahoval!

Tischendorf jen s velkým úsilím prosadal, aby rukopis poslali za ním do Káhiry. Tam zůstal v klášteře tamních mnichů a Tischendorf sám si vyzvedal část po části a odnášel do svého hotelu, kde pořídil celý opis. Byla to úžasná práce, ale našel pomocníky: lékaře a lékárničky, oba byli Němci, jejichž opisy sám důkladně prověřil.

Při této práci se ukázala možnost, že by sinajští mniši mohli prostřednictvím Tischendorfa věnovat rukopis ruskému carovi, samozřejmě za slušný protidár. Mniši včetně svého nově zvoleného představeného byli získáni pro takové řešení. Ten však ještě potřeboval k potvrzení svého rozhodnutí souhlas patriarchy v Jeruzalémě. Žel, jeruzalémský hodnostář i po osobních Tischendorfových intervencích navrhovanou možnost tvrdosíjně odmítal.

Teprve v Cařihradě, kde se zastavil na své cestě domů, se po zdlouhavém jednání našlo východisko: Tischendorf měl sinajský rukopis vzít s sebou k zapůjčení do Petrohradu, avšak měl do právoplatného vyřízení věnování zůstat majetkem sinajských mnichů. Tischendorf se tedy ještě jednou vrátil do Káhiry. Získal souhlas mnichů a nastoupil s drahocenným nálezem — stále ještě zabaleným do červené látky — na cestu domů.

Brzy nato se vypravil do Petrohradu, kde byl nalezený kodex vystaven a kde se zároveň dohodlo, že bude tiskem vydán v Lipsku. To vše představovalo pro

Tischendorfa zodpovědnou práci — byl pověřen dohledem nad přesností obsahu, dále měly být odlišeny jednotlivé druhy písma a co nejvérněji napodoben typ starých řeckých písmen. To vše provázely komplikace s oprávněním kodex vytisknout. Rukopis byl stále ještě pouze zapůjčen, někteří pochybovali o jeho stáří, jiní upírali Tischendorfovi prvenství, avšak na sklonku roku 1862 bylo do Petrohradu odesláno 300 exemplářů, z nichž 20 bylo na pergamenu.

Tischendorf obdržel místo honoráře 100 exemplářů, které směl prodat. Kromě toho mu car propůjčil rád sv. Stanislava na stuze, vyznamenání, které bylo spojeno s dědičným šlechtictvím. Avšak teprve po mnoha letech, po oficiálním uznání uvedené pocty saskou vládou, začal užívat Tischendorf před svým jménem slavný „von“.

Konečný převod **Sinajského kodexu** do ruského vlastnictví se protáhl až do roku 1868, kdy za Tischendorfovy přítomnosti v Petrohradě dostal ruský vyslanec z Cařihradu carský příkaz předat sinajským mnichům dar 25 000 rublů. Delegace mnichů pak provedla rádné věnování. Mnohem později, v prosinci 1933 získali Angličané originál sinajského kodexu z SSSR za 100 000 liber. Od té doby je uložen v britském muzeu v Londýně.

Následující léta neznamenala pro Tischendorfa klidný odpočinek. Pořídil malé příruční vydání Kodexu, podnikal cesty po celé Evropě, jednak aby prodal některé z oněch 100 kusů přepychového vydání, dále proto, aby navštěvoval knihovny a konečně, že ho zvali různí obdivovatelé. Byl velice zaměstnaným člověkem.

Uprostřed závěrečných prací pro nový, již osmý náklad velkého kritického vydání Nového zákona — chyběla již jen předmluva — ukončil záchravat mozkové mrtvice horlivou činnost neúnavného muže — v květnu 1873. Zdálo se, že velmi pečlivé ošetřování přináší určité zlepšení. Pokoušel se naučit psát levou, neochrnutou rukou. Neobratnými, třesoucími se tahy namaloval na papír mimo jiných cvičení jména svých dětí. 7. prosince 1874 však nový záchravat ukončil učencův život, krátce před dovršením pouhých sedesáti let. Snad zhasla pochodeň tohoto života tak brzo, protože hořela vždy tak nadmíru intenzivně a jasně.

Tischendorf si stanovil za svůj životní úkol dokázat, na jak pevném základě spočívá naše křesťanská víra. Pečlivou kritikou textu Nového zákona, příliš, houževnatostí, ostrovtipem, a především s Boží pomocí tuto úlohu skvěle splnil. Jeho vydání Nového zákona jsou spolehlivým pramenem a oporou pro ostatní teologické a lingvistické pracovníky.

Jeho zásluhou můžeme dnes na závěr této vzpomínky stručně shrnout: Náš novozákoník text, který užíváme, máme spolehlivě v nejstarších rukopisech z první poloviny čtvrtého století. Avšak víme také, že tento text byl už tehdy dlouhou dobu vysoce váženým základem pro křesťanské pobožnosti a že v nezměněné podobě byl hotov a zachováván už od přelomu prvního století! Novozákoník podání tedy rozhodně není „pozdní snůška“, narušená lidskou fantazií, ale spolehlivý dokument sahající až do nejranějších dob.

Tischendorf o tomto nikdy nepochyboval. Byl pevně zakotven ve víře, kterou potvrdil prostřednictvím exaktní vědy. Tím dozrálo jeho životní dílo k plnosti svého smyslu v službě člověku i dnešní doby.

Podle HB zprac. DZ

◆ Ak pochybujeme, nemôžeme dôverovať Bohu. Ak dôverujeme Bohu, nemôžeme pochybovať.

◆ Ak nedokážeme urobiť niečo konkrétnie dobrého pre nášho priateľa, zrejme náš priateľ nie je pre nás dosť dobrý.

Trojí nedostatek - lidská hříšnost

Na pádu prvních lidí jsme si uvědomili podstatu hřachu — v porušení vztahu k Bohu — a tu skutečnost, že člověk nejen ublížil Bohu, ale především sám sobě v porušení své vlastní původně čisté přirozenosti. Tu, žel, vnáší do všechno, co myslí, cítí a koná — a tak ubližuje celému lidskému rodu, který z něho daleko povstává. Z hřachu — pádu se v jeho důsledcích lidské porušnosti stává stav — **hříšnost**, která ovšem inspiruje zase k dalším hřichům, takže ničení vztahu k Bohu nejen počrauje, ale znemožňuje i jakoukoliv možnost návratu člověka. Jak rád by člověk nalezl svou ztracenou spravedlnost cestou „alibismu“ — výmluvami a svalováním vlastní odpovědnosti za své hřchy a jej tak potupující hříšnost na druhé. To jsme si ukázali na Adamovi i na Evě. Je zajímavé, že jedině „HAD“ k celé věci „moudře“ mlčí. Nic nevyšvětuje, nehájí se, svou vinu na nikoho nesvaluje. Jak „vysoko stojí morálně svým vzneseným mlučením“ nad ubohým a směšným člověkem!! Proč? Protože dosáhl promyšleného maximálního úspěchu ve své protibožské orientaci:

1. **Zmocnil se a uchvátil zpět panství**, které mu bylo původně Bohem svěřeno — dokud nezpůsobil svým pádem „chaos neslučnosti, pustoty, tmy a pasti“ v prvním dokonalém Božím stvoření (1M 1, 2).

2. **Sesadil člověka — nového pána nad Bohem obnovovaným světem**, který měl člověk ve spojení s Bohem přivést k dokonalosti, aby byl nepřítel zahanben a potren (v. 3—31). „HAD“ to dokázal na stejném principu vzpoury, jímž sám způsobil již uvedený chaos v Božím stvoření po nádherném Božím počátku (v. 1).

3. **Uloupil Bohu člověka** jednoduše tím, že mu Ho zlehčil, zlehčil člověku Boží slovo, získal lidskou víru v sebe a ve své vlastní lživé slovo! Tak si nepřítel člověka cele podmanil se všemi jeho tvůrčími silami a schopnostmi — aby pod zámkou „svobodné vůle“ člo-

věka zotročil — uvedl pod suverénní vládu svého ducha!

4. **Uvalil na člověka oprávněný Boží hněv a soud**, jemuž sám propadl, a tak jej uvrhl do porušení přirozených důsledků života bez Boha — do utrpení fyzické, duševní a duchovní bolesti — do smrti!

5. **Oklamal, podvedl a doslova „vraždil“ člověka** tím, že jej ustavičně staví do opozice proti Bohu, vyvolává vzpouru proti „oprávněnosti Božího soudu a hněvu“ zpochybnív Boží lásku a „humanitu“. Oklamání člověka je na takové úrovni, že právě nejzvácnější duchovní hodnoty, které Bůh svedenému člověku poskytuje, dokáže nepřítel nejodpornějším způsobem zvrátit a vytvořit náboženské kulty, které prakticky převracením všech morálních hodnot imunizují a zatvrzuji člověka proti Boží pravdě. Ačkoli člověk dříve nebo později jasně poznává lešt a klam nepřitele (1M 3, 13), je přímo s podivem, jak je mu vždy znova ochoten uvěřit a jak zavile a se zjevným znechucením odmítá pravdomluvného Boha s jeho věčným, neměnným slovem, plným nádherných, láskyplných, vrcholně optimistických zaslíbení! Hořkost vůči Bohu, zklamání s Bohem, kritické postoje k Jeho „pochybné spravedlnosti“, svalování veškeré viny za všecko zlé, čemuž má neb měl zabránit ve své vševedoucnosti a všemohoucnosti — a tedy vrcholné odpovědnosti za všecko „zlé dění“ na světě se obvykle uzavírá známou větou: „Kdyby Bůh byl, tak by se to neb ono nikdy nemohlo dít!“ Zdá se, že lidé věsměs tento protibožský argument, nemluvě o svých osobních zklamáních se všemi „věřícími“, jejich náboženskými organizacemi a „problematickými vůdcí“ považují za zcela logický a dostačný pro obhajobu své bezcelné praktické životní orientace.

Sídlem právě vyličené hříšnosti, odmitající Boha a přijímající raději nepřítelovu lež s životní marností, bezpro-

gramovostí, bezradnosti se závěrem ve svém srdci tvrdí, že není Boha“ (Ž 14, 1) a Pán Ježíš ukazuje, že všecky „zlé věci vyvěrají ze srdce“ (Mk 7, 22). Ano, **hříšnost má své sídlo v lidském zlém a převráceném srdci a každý vykonaný hřich má v něm svůj počátek!** Je z tohoto hrozného nepřítelova otrocství pro člověka nějaké vysvobození? Je možný vůbec nějaký návrat k Bohu za této situace „mocného díla podvodu“, je vůbec možné odstranit hříšnost — očistit, změnit naše srdce a zklidnit naše hřchy jejich odpusťněm a napravením? Je to možné i v dnešní době všeobecné skepsis a obav z budoucnosti? Jak nádherně nám nyní znějí jedinečná slova prvého a druhého Davida z žalmu 28, 7—9!

Přečti si je, milý čtenáři a měj v nich své potěšení ve svém trojím nedostatku! kk

Čím se zabýváme?

Nad některými americkými dálnicemi je možné pozorovat hejna supů. Tito nehezci ptáci přilétají v malých skupinách k silnicím a živí se zde přejetými zvířaty. Jak zvláštní je jejich způsob vyhledávání potravy! Věnují svůj zájem přejtým, rozdraceným zvířatům, na něž je odpudivý pohled.

Mnoho lidí se právě v tomto ohledu podobá těmto ptákům. Zdá se, jakoby tito lidé byli přitaňováni nehezci a odpudivými věcmi tohoto světa. Vychutnávají hřich, porušenost a nemorálnost. Jejich zájem upoutávají knihy, časopisy a filmy se zvráceným obsahem. Výsledkem toho je pak to, že všechny jejich myšlenky jsou upnuty k nečistým věcem. V jakém protikladu je výzva apoštola Pavla: „Dále pak, bratři, kterékoli věci jsou pravé, kterékoli poctivé, kterékoli spravedlivé, kterékoli čisté, kterékoli milé, kterékoli dobré pověsti, jestli která ctnost, a jestli která chvála, o těch věcech přemyšlujte“ (F 4, 8).

Jakému druhu „potravy“ dáváme přednost? Na jaké věci zaměřujeme svou pozornost? Kéž bychom činili to, co říká apoštol Petr: „Jakožto nyní zrozená nemluvňátka, mléka bez lstí, Božího slova žádostiví buďte, abyste jím rostli“ (P 2, 2). Nechtejme se podobat supům, ale kochejme se v Božích věcech!

přel. -hk

◆ Len mieru Božej milosti možno prekračovať donekonečna.

TVŮJ IZÁK

Muselo to být něco hrozného, když Bůh žádal po Abrahamovi to nejdražší, to jediné: „Vezmi svého jediného syna Izáka a obětuj ho.“ Proč tak Bůh jednal? Především si uvědomme, kdo to byl Abraham, po němž Bůh žádal milovaného syna. Bible o něm říká, že byl Božím přítelem (Iz 41, 8), milým, vyvoleným. Bůh vyžaduje Izáka od těch, kdo mu jsou drazí, milí. Podle Ko 3, 12 jsme jimi i my, Boží děti a má na nás nárok.

Bůh chtěl u Abrahama prověřit trojici:

a) Zkoušel **ryzost jeho víry**. Abraham musel dlouho věřit, byl to tvrdý boj. Neohl spolehl na nic viditelného. On i Sára byli už staří, když byl jeho boj víry konečně korunován vítězstvím, když jim Bůh daroval Izáka. Boj víry skončil, již nebylo třeba věřit, Izák byl na světě, ale právě teď přichází Bůh znovu: „Dej mi Izáka.“ Bere mu vše, dokonce i samotné zkušenosti s Bohem. Co dělá Abraham? Věří? Epištola Židům (11, 17) říká, že obětoval Izáka vírou. Bůh žádá „Tvého Izáka“, milý čtenáři, máš mu dát to nejlepší, nejdražší, aby se prokázala ryzost tvé víry, aby ses nemohl opřat o nic jiného, než o samého Pána.

b) Zkoušel **ryzost jeho lásky**. Je pěkné, jestliže dokážeme říci: „Můj pane, já ti důvěřuji, chci ti sloužit a následovat tě“. Boží slovo však ukazuje, že Pán touží po naší lásce k němu samému. On ostříhá ty, kdo jej milují. Má Pán Ježíš první místo ve tvém srdci? Není na světě opravdu nic jiného, co miluje více než Jeho? Prakticky se to prokazuje v okamžiku, kdy jsi ochoten obětovat „svého Izáka“, kdy jsi pro Něho ochoten se vzdát čehokoliv, co máš rád. Pro Abrahama je velkým vyznamenáním, když Bůh prohlašuje (v. 12): „Nyní jsem poznal, že se Boha bojíš, že jsi svého jediného syna neušetřil — pro mne.“ Bůh vidí, že Abraham je ochoten dát své nejdražší, že Boha miluje nade vše. Jsme i my, jsi i ty ochoten obětovat, odevzdat „svého Izáka“? Nevím, co je „tvým Izákem“, možná, že je to nějaký člověk, tvé dítě, tvá žena, muž, tvůj majetek, tvá vkladní knížka, nevím, co až dodnes stálo či ještě dosud stojí v cestě mezi tebou a tvým Pámem.

c) Zkoušel **ryzost jeho oddanosti**. Je snadné říci: „Pan, já se ti cele oddávám“. Ale jak to dokazují naše skutky? Izák měl být obětován, jako zápalná oběť, která znamenala dát Bohu vše beze zbytku! Jsi připraven k takové oběti?

Ptáš se, proč Bůh žádá „tvého Izáka“, to nejdražší co máš? — Chce prověřit ryzost tvé víry, upřímnost tvé lásky a opravdovost tvého odevzdání se Jemu. Zkusme si dále položit otázku: Čím byl Izák Abrahamovi?

a) Izák byl předmětem otcovské hrdosti a Abrahamovy duchovní pýchý. Když tak sledoval Izáka, cítil Abraham ve svém srdci přirozenou radost, slast a zadostiučinění za projevenou kvalitu své víry. Snadno si představíme, jak si někdy říkal: „Tak přece jen jsem dosáhl naplnění svých tužeb — odměnu za svou výtrvalost ve víře. Zcela podle své zásluhy jsem dostal konečně syna Izáka.“ A v tom zcela neodčekávaně Bůh říká: „Dej mi Izáka!“ Tak nás zbavuje naší „zbožné pýchy“. Jak často se u nás projevuje tento tak nenápadný druh pýchy — hrdost na vlastní duchovnost — na naše „zásluhy“ v díle Pána, ale ta právě překáží v cestě za Pámem Ježíšem. Pavel o tom říká: Co mi bylo ziskem, položil jsem pro Krista za škodu (Fp 3, 7) a: „Nejradiji tedy chlubit se budu nemocni svými, aby ve mně přebývala moc Kristova“ (2K 12, 9–10).

b) Izák byl dědic všeho Abrahamova majetku. Před Izákovým narozením Abraham říká (1M 15, 2–3): „Panovnictví Hospodine, co mi chceš dát? Jsem stále bezdětný. Nárok na můj dům bude mít damašský Eliezer.“ Abraham dále řekl: „Ach, nedopřáis mi potomka. To má být dědecem pouhý správce mého domu?“ Vídáme zde velkou starost o majetek, kdo jej vlastně získá! Potom přichází Izák

a tím je Abrahamův veškerý pozemský majetek zajištěn. Ale Bůh říká: „Dej mi Izáka,“ a Abrahamovi to zcela přirozeně zní jako: „Dej mi všechn svůj majetek!“

c) Izák byl jeho nadějí do budoucna. Byl jeho synem a měl se rozrůst ve velký národ. Když Bůh říká: „Dej mi Izáka!“, chce po Abrahamovi i všechny naděje do budoucnosti.

Podobné zkušenosti prožívají Boží lidé dodnes. Bůh svými prostředky prověřuje naši víru, naši lásku a oddanost vůči sobě, nechce, abychom jen o svém vztahu k Němu mluvili. Zároveň nás chrání před jakýmkoliv náznakem či dokonce projevem byf nenápadné a nevinné pýchy tím, že nám nedává vše a hned, jak bychom si přáli. Někdy od nás také něco požaduje. To vše jen proto, že mu na nás záleží a chce nám dát sebe sama. Buďme mu za to vděční.

podle WM zprac. vý

„Aj, není ukrálena ruka Hospodina, aby nemohla zachovati, aniž jest obtíženo ucho jeho, aby nemohlo slyšeti...
Izaiáš 59, 1–2

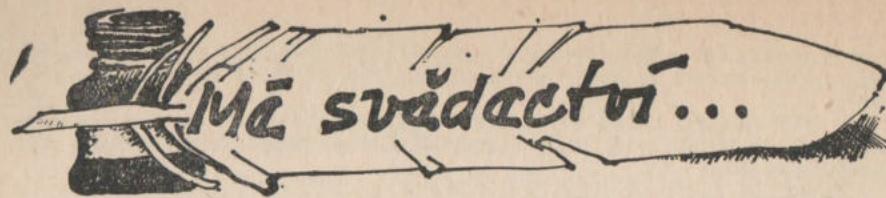
Chce někdo pochybovat o pravdivosti tohoto verše? Jistěže někdo z nás věříčich. Máme zkušenosti, že nás Bůh vyslyšel, že nám pomohl, zachránil nás... Jsou ovšem lidé, kteří o tom pochybuji. Jak si to všechno vysvětlit? Známe modlitebníky, kteří k Pánu Bohu volají jen tehdy, když něco potřebují, ale taky takové, kteří s Ním rozmlouvají. Ti, kteří volají jen v nouzi, by chtěli, aby Boží ruka zasáhla hned, co nejdříve. Ti druzí také volají Pána Boha na pomoc, ale mění svou modlitbu v rozmluvu. Mají radost z toho, že Boží ucho není obtíženo, že Pán Bůh není hluchý, ale že je slyší, že je neodhání a že Mu nejsou na

obtíž. Neřekne nikdy: „Tak už dost, to mi stačí, stejně vím všechno předem.“ Rodiče to svým dětem také neříkají, ale skláni se k nim, aby se dověděli všechno. I když víme, co nám chtějí sdělit, zajímáme se o každou podrobnost. Boží dítko stojí o Boží pomoc, o Jeho ruku, ale přenechává vše Jemu, kdy a jak má zasáhnout. Zasahuje vždy v pravý čas, často předivně, avšak vždycky mocně. Nás rozhovor s Bohem je vždy delší než u „světských“ lidí, protože nás k Bohu poutá vztah vděčné a srdečné lásky. Každý z nás nejlépe víme, jak tomu s námi je.

Je tu ale také jiný verš Písma: „Ale nepravosti vaša rozloučily vás s Bohem vaším...“ Je zde skrytá překážka — vztah k Bohu je narušen hřichem. Boží ruka pak nezasahuje, Boží ucho neslyší. Je důležité začínat modlitbu kající nouzou prosbou: „Pan odpust, očist, vyuřnej, ať nic nepřekáží...“ Takové modlitby se Bohu líbí a ty také vyslychá.

Moji milí, jsou naše modlitby jen přiležitostním voláním o pomoc v nouzi, anebo rozhovorem, vedeným dokonce „dnem i nocí“ (L 18, 7)?! Jsme vděční za Boží ruku, za tu Jeho probodenou ruku? Za to, že Jeho ucho je k nám stále nakloněno? Jestliže ano, pak ze srdeční dík a haleluja!

◆ **Co učíme, je najlepšie ilustrované tým, čo konáme.**

Poprvé jsem uslyšela o Pánu Ježíši ve své rodině, protože oba moji rodiče následují věrně Pána od svého mládí. A tak jsem i já o Jeho velké lásce slýchávala už od svého dětství. Byl to především modlitebný příklad mé maminky, která přesto, že nás děti měla pět, každý večer se s námi modlila a nesla nás před trůn Boží milosti. Také můj dědeček měl na nás vliv svým příkladem života. Tak si mne Pán skrze slyšené Boží slovo a příklad mnohých věřících volal k sobě.

Já jsem však dlouho nechápala, nerozuměla. Vždyť jsem nikoho neokradla, nikomu nijak neublížila. Přesto jsem si začala uvědomovat rozpor mezi touhou být vždy poslušná, jednat opravdu správně, nepomáhat si z nesnadných situací poloprávdu nebo lží a mezi tím, jaká skutečně jsem. Začala jsem se bát, ale ani ne tak hřívchu, jako toho, že bych náhle zemřela. Tento strach se ještě zdvojnásobil zprávou o katastrofě, kterou způsobilo zemětřesení v Jugoslávii. Prožila jsem hodiny úzkosti, ve kterých mi zněla otázka mé maminky: „A co by bylo s tebou, kdybys musela odejít na věčnost?“ Pomalu jsem začala chápat, co Bůh po mně vlastně chce, proč dal svého Syna Pána Ježíše na smrt za mne. K večeru jsem poprosila maminku, aby se se mnou modlila, že bych chtěla patřit Pánu Ježíši. Nejdříve jsem se modlila já, vyznala jsem svoje hřívchy a ztracenost, a prosila Ho, aby mě přijal. Potom se modlila moje maminka, poděkovala Pánu za mne a prosila, abych za Ním věrně po celý život kráčela. Nemohu říci, že jsem pocítila nějakou nepopsatelnou radost, cítila jsem však, že jsem udělala správně. — Můj nepokoj pomínil.

Brzky po svém obrácení jsem prožila zcela mimořádnou ochranu Pána Ježíše, která je jasným důkazem jeho předivné moci.

Jednoho podzimního dne, pozdě odpoledne, jsem se vracela ze školy domů. Stmívalo se a cesta domů vedla mezi lesy na jedné straně a lány polí na druhé. Právě na této cestě jsem byla přepadená neznámým mládikem. Myslím, že není třeba popisovat hrůzu těch okamžíků. Důležité je, že při zoufalé sebeobrani za hlasitého křiku jsem v duchu volala k Bohu o pomoc. Vteřiny běžely bez odpovědi, až jsem vykřikla nahlas „Paně Ježíši pomoz!“ — Byla jsem náhle zachráněna a volná. Jak? Nevím. Dodnes si to nedovedu rozumět vysvětlit! Vím pouze, že zbytek cesty jsem běžela co nejrychleji domů a chválila Pána, že nedovolil, aby mi bylo ublíženo. Pochopitelně celá věc měla dohru na VB, ale o tom zde hovořit už nebudu. Krásné je to, že ve všech životních situacích od obyčejných až k těm nejzávažnějším mám zkušenosti se svým mocným Pánem, který mě vede, chrání a posiluje. mp

—Oznámení redakce a administrace

Mili čtenáři,

dosláváme dopisy z různých míst naší vlasti se žádostí o pravidelné zasílání našeho časopisu. Ti, co se na nás s touto prosbou obracejí, nemají možnost půjčit si Živá slova k přečtení jinde. Chtěli by jej využívat nejen pro sebe a své rodiny, ale i pro věřící v okolí.

Uvádíme dva výtahy z těchto dopisů:

„... Doporučujete mi časopis si půjčovat, ale nemám od koho... Je nás několik ze sboru, ale i mimo sbor, komu by časopis sloužil. Budu trpělivě čekat

na to, zda se snad i při té těživé situaci nalezne z Vaši strany nějaké řešení pro nás...“ E. S.

„Milá redakcia, časopis „Živá slova“ vykonáva požehnanú službu medzi tými, ktorí ho čítajú. S radosťou a obľubou si ho prečítam aj ja so svojou rodinou, pokial sa nám podarí zohnať ho cez známych. Bol by som nesmierne rád a Vám by som bol vdăčný, keby ste mohli posielat mi aspoň jeden výtlačok...“ J. H.

Proto se opět obracíme na vás, draži čtenáři, v naději, že nám tuto situaci pomůžete řešit. Posudte, zda byste se mohli časopisu vzdát pro nové zájemce s tím, že si jej půjčíte k přečtení od svých blízkých. Jestliže se tak rozhodnete, sdělte nám to do dvou týdnů na adresu administrace s udáním jména osoby, na kterou časopis pro Vás zasíláme.

Niekoľko výročí

V tomto roku sme si pripomenuli niekoľko významných výročí aj z radov osobnosti, ktoré majú v nejakom smere súvislosti s našim kresťanským životom. Spomeňme aspoň dve z nich:

Uplynulo 175 rokov od narodenia hudobného skladateľa Felixia Mendelssohna-Bartholdyho, ktorého melodie znejú desiatky rokov aj v našich zhromaždeniach a rodinách. Napr. „Čuje aká vzácná pieseň rozlieha sa po nebi“ a mnohé iné. Jeho život na tejto zemi bol pomerne krátky. Žil iba 38 rokov a predsa sa významne zapísal nie len do sveta svetskej vážnej hudby. Príklad aj pre nás mladých, či mladších, ako urobit niečo k Božej oslavе a nečakať až na starobu, ktorej sa napokon vôbec nemusíme dočkať. Ved našich dní býva „na šírku niekoľkých dlaní“ a odchádzame... Ak dosahujeme cieľ, potom odchádzame vás, hoci ľudsky priskoro. Ak nie, aj sto rokov je málo.

V tomto roku by sa bol dožil 55 rokov známy americký kazateľ, bojovník za práva černochov a bojovník za mier, dr. Martin Luther King. Jeho život bol zastavený rukou vraha 8. apríla 1968, keď mal tiež iba 38 rokov. Kiežby nás životom i v čase odchodu sprevádzali slová jeho hymnickej piesne Zvítazime určite...! jk

Z nášho zboru v Bratislavе

Spomíname si na milého brata FRANTIŠKA VYHNÁNKA, ktorý by bol mal v júni t. r. 70 rokov. Odišiel do prítomnosti svojho Pána v roku 1982. Bol známy ako dlhorocný zástupca našich zborov na Slovensku pred štátou správou, slúžiaci brat s nevšedným pochopením pre mládež. V tejto súvislosti s vďakou podávanou kyticu úprimného želania Božieho požehnania aj jeho manželke, ktorá zostala mladá aj pri zapisaní neveriteľného šiesteho krízika k jej časnému životu. Zalietame v duchu do večných nebeských priestorov, kde nebude výročí, ani stárnutia.

Uprostred služby v našich zboroch sa dožil 80 rokov brat Ondrej Peterský, jeden z našich najstarších bratov, ktorí sa snažia vo vyučovaní i v praxi verne presadzovať poznane biblické pravdy. Vážime si ho pre jeho zásadovosť, bez ktorej niesie opravdovost kresťanského života a jeho rastu. Želáme aj jemu mnoho milosti, sil a Božieho požehnania do ďalšej púti. jk

Pred nedávnom prošel jubilejným výročím také milý bratr JAROSLAV KAPEC, ktorý je známy svojou oddanou službou Pánu ve sboru Havírov a na Ostravsku vúbec, ale také čtenářům Živých slov. Vždyť od „nultého čísla“ z roku 1969 prováděl grafickou úpravu 84 čísel, v nichž bylo vydáno 2632 stran. Přejeme mu i pro další období života požehnané zkušenosti na cestě s Pánem a v životě pro Pána a jeho lid. Redakce

Bohumín

jak Vám napovídá nás snímek, přestavba sborového domu v Bohumíně je hotova. Zbyvá dokončit vnější úpravy.

Sborový dům v Bohumíně byl postaven v roce 1927. V prvním podlaží měl shromažďovací sál o ploše 64 m² a šatnu. Na druhém podlaží byly dvě menší místnosti a v přízemí pět obyvacích místností. Všechny prostory obývali věřící lidé. Sbor v období probuzení měl 50 až 60 věřících.

V době výstavby tohoto domu nebylo dostaček materiálu, finančních prostředků, stavební firmy neměly zkušenost zejména s izolací proti vlhkosti. Proto se časem v přízemních místnostech objevila houba. Nájemníci museli byty opustit, a tak od roku 1981 byla využívána pouze sborová místnost.

Po rozhodnutí starších bratří ostravského sboru (včetně poboček) v roce 1982 započala přestavba sborového domu. Byla provedena nová izolace základů, ústřední plynové topení, sociální zařízení, nový strop shromažďovací místnosti s úpravou jejího interiéru, nová střecha a byt pro správce domu.

Díky Pánu, který naklonil velký počet věřících k ochotné spolupráci, dobrovolným darům i bezplatným brigádám. S věděností se ohlédzíme na minulá tři léta a děkujeme Pánu za zvláštní milost k této přestavbě. Bylo milé vidět „syny (i dcery) nejrůznějších čeledí lidu jak stavěli jeruzalemské zdi jedni vedle druhých“ (Ne 3). Poděkování všem, kteří se na tomto díle podíleli, by bylo slabým výrazem vděčnosti. Pán o všem nejlépe ví a On má připravenou odměnu. Ale ovoce se ukažuje již teď. Při společné práci se mnozí bratři a sestry „našli“, práce obnažila mnohá srdce a spojila je.

A tak věříme, že Pán požehná toto dílo při zvěstování evangelia i v duchovní práci bohumínského sboru.

-šek

VYTRHNE - NEVYTRHNE

Případ tří mládenců z pece ohnivé je nám známý. Na poli Dura, největším babylonském stadiónu, je postaven obraz, socha v nadživotní velikosti. Kdo se je ohlášený rozsudek: ohnivá pec. Jak těžký byl zápas jejich víry! Král vše drávěl, najde-li se jaký Bůh, aby vás vytrhl.“ Mladenci se však nehájí v zájmu vysvobození. Vytrhne nevytrhne, to je Boží věc. Naš věc je zůstat věrným, i když nás Bůh vytrhne, my si to vyprosíme a bude vám to všem na mocné svědectví.“ Právě v tom byla síla jejich víry: v celé odevzdanosti a naprosté bezbrannosti: „Věříme, že je mocen vytrhnout, ale nemusí. Necháváme zcela na Něm, jak to zařídí.“ Bůh je vytrhl tím, že byl s nimi. Do pece byli vrženi, zkoušky nebyly všechnu oběť vyvážila. Stojí zato být Bohu věrný!

Stojíme na prahu nového roku, nevíme, co nás čeká. Stůjme však věrně při Pánu. I když se někdy situace zostří a Pán nás neušetří zkoušek nebo souzení, řeší vše po svém, nad naše očekávání. Jeho blízkost v každé „ohnivé peci“ nám bude vzácnou posilou víry i zárukou slavného vysvobození. Bude i naši zkušenosť, že divy se dějí i dnes.

Im

Duševné obrátenie

Navonok môže mať sprievodné známky opravdivého obrátenia, ale v skutočnosti sa pri ňom uplatňuje vedomý či nevedomý vplyv jedinca alebo skupiny na človeka. Uplatňuje sa tu účinok duši, a nie Ducha Božieho. Slabý je premožený silným, takže sa jeho odpor zlomil pod tlakom druhého. „Obrátil“ sa teda nie z hlbokého vnútorného presvedčenia mocou Božieho Ducha, nie vo vedomí hriešnosti a stavu duchovného zahynutia, ale pretože si to priali jeho rodičia, známi, prípadne, že tak urobili i jeho priatelia. Možno, že sa obrátil kvôli veriacemu dievčaťu, ktoré by si chcel vziať, alebo že sa mu v zhromaždení líubi, keďže „ochutnal nebeské dary“, ale sám sa s Bohom nestretol.

Duševné obrátenie zostáva iba v oblasti citov, rozumu, prípadne vôle: taký človek sa núti k čítaniu Písma, k modlitbám, „pridal“ sa k cirkvi a jeho kresťanský život ho stojí mnoho premáhania. Nebol oslobodený od žiadostí tela, lebo obrátenie (zmena) preniklo iba do oblasti duše, ktorá nie je schopná ovládať telo. Iba tam, kde Duch Boží vstúpil do srdca človeka pri skutočnom obrátení, kde Duch pomáha ľudskému duchu premáhať telo (Ga 5, 17), kde Duch viedie, tam je vidieť Jeho ovocie. Duševné obrátenie sa skôr či neskôr odhalí. Pridu fažkosti, skúšky, nutnosť rozhodnutia — a vtedy sa ukáže, čo je z tela a čo z Boha.

Vám, ktorí nie ste znovuzrodení z vody a Ducha, ktorí viete, že ste sa „obrátili“ z iných dôvodov, ale Duch Boží vo vašom živote nepôsobí a Pán nie je skutočne pánom vášho srdca, odporúčame urobiť pokánie a obrátiť sa celým srdcom k Bohu. Je ešte stále príhodný čas milosti. Neklamte seba a druhých! Pána oklamať nemožno. Nemusí to byť nejaký verejný prejav, ide v prvom rade o vás samých a o vaše spasenie. Dajte si túto vec do poriadku s Pánom a cirkev to pozná podľa vášho ovocia. Potom to vyznáte sami aj ústami, lebo srdcom sa verí na spravodlivosť, ale ústami sa vyznáva na spasenie.

-jos

Mladí má mnoho výhod — zdraví, nadšení, elán... — a to vše by měl mladý člověk zasvětit Bohu. Jedno však mladí nemá; teprve během let se získává osvědčenosť a zkušenosť. Pokud trávíš svá léta už od mladí s Ním, pak tvé zkušenosť získané věrností při službě Bohu i tvé ostatní životní kvality budou nedocenitelné. Mojžiš, Jozue, Samuel, David a jiní jsou toho nezvratným důkazem.

v.

Zprávy z KMK

Seznamujeme naše čtenáře s výňatky projevů pronesených na půdě KMK.

„... rád bych zdůraznil, chceme-li být bojovníky za mír, nejdříve musí nás plnit vnitřní naše srdce vyrovnanost a pokoj, aby se pak mohl rozlévat naveneck do našeho okolí, a tak byl nás boj za mír o to účinnější. O pokoji tomto praví žalmista, že náleží v hojnотi těm, kdo milují Boží zákon, který je třeba hledat a o něj usilovat. Křesťanský pohled na lidstvo nutně vede k spolupráci pro dobro světa, tedy k vytváření míru se všemi lidmi dobré vůle u nás i na celém světě s prosbou k Bohu, který je prvním dárcem a udržovatelem lásky, pokoje a spravedlosti mezi národy.“

(Olomoucký biskup ThDr Vrana)

„Mnohé církve ve světě pochopily poslání své služby a odpovědnosti. Stále aktivněji se stavějí za sociální spravedlnost, lidská práva, za mír a proti veškerým zbraním a jaderným zbraním. Mírová práce církví je v podstatě hledáním království Božího a spravedlnosti jeho. Právě k tomu nás povolává náš Pán. Plníce jeho příkaz, stavíme se v boj se všemi lidmi dobré vůle za mír, odzbrojení a mezinárodní dorozumění.“

(Biskup SEC ThDr. V. Kiedroň)

„... Či nie dnes naša zem in pericula mortis? Každú sekundu sa dostávame, buhužiaľ do takej neistoty, že stačí jeden jediný chybný krok a už ani agónia nebude — ani na to nebude čas — bude iba smrť. Preto celkom správne padajú bariéry rozdelenia medzi kresťanmi, židmi, veriacimi a neveriacimi — treba zdvihnuť tie zmarené pokusy, či už v Ženeve, alebo na pôde OSN. Treba vyvinúť spoľočnú silu, aby sme vykonali všetko čo sme vládali a mohli — lebo ako veriaci si to musíme pripomienúť, že nás z tohto bude súdil aj Boh, keď sa budeme zodpovedať z piateho Jeho prikázania.

(Doc. Jozef Krajčí z Bratislav)

„... patříme k části velkého světového společenství, které vyznává evangelium pokoje. Ježíš přišel, aby lidé život měli a hojněji jej měli (J 10, 10). Jeho oběť života na kříži je hodnota člověka draze zaplacena. Proto nelze ve vídni připustit, aby lidé živořili. Umírají-li lidé a jsou-li naše ruce pro ně prázdné, jak mohou lidé takovému evangeliu uvěřit? Většinu surovinového bohatství si přivlastňuje malá menšina v bohatých zemích. Dvě třetiny lidstva žije jen z jedné osminy daru země. Půl miliardy žije pod životním minimem, přes půl miliardy dalších se potáčí na okraji hladové smrti. Na 600 miliónů analfabetů nemá žádnou životní perspektivu. To, co má stačit k životu 160 obyvatel Tanzanie, 60 lidí v Indii, to mají k dispozici tři Švýcaři, dva Západní Němci a dokonce jen jeden Američan. Proč je zaměřen západní svět proti socialismu, který spravedlivě chce rozdělit Boží dary všem lidem? V knize Přísloví čteme, jak se „zlé plány Hospodiny protiví“ (Př 15, 29) a „kdo se žene za ziskem, rozvraci svůj dům“ (Př 15, 29) a varuje: „Protrhně vodní hráz, kdo začne svár, a přestaň dřív, než propukne spor“ (Př 17, 17).

Připojujeme se k témtoto slovům u vědomí, že církvi byla uložena smíření úloha...“

(Prof. Anežka Ebertová)

V dnech 15.—17. 10. se ve Vsetíně sešla komise RS KMK na podporu úsilí pro odzbrojení ke svému pravidelnému pracovnímu zasedání.

Práce se zúčastnil předseda RS KMK prof. dr. Milan Salajka a řídil ji prof. dr. Karol Nandrášky, který ve svém referátě postavil do ostrého protikladu otázku života a smrti podle 5M 30, 15—20. Zdůraznil cenu života ve smyslu míru, tvůrčí práce pro spravedlnost a pokrok, smrt jako síly rozkladu, zkázy a zániku. Koncipient br. Ján Zafko zdůraznil Boží štědrost v Kristu a v oné tvořivé síle, v níž všecky Jeho dary mají sloužit všemu lidstvu a všemu stvořenému na principu sociální spravedlnosti, která je spjata nerozlučně právě s bojem za mír. Senior Ján Midriák poukázal na současnou situaci v rozvojových zemích a na posun od pozůsta k kolonialismu a současných imperialistických snah k socialismu, pokroku a míru během posledních 20 let.

Zasedání bylo součástí příprav VI. VMS, které se bude konat 2.—9. července 1985 v Praze.

V Beierenrodu v NSR se sešly mezinárodní komise KMK pro odzbrojení a evropskou bezpečnost, o jejímž průběhu zasvěceně informoval prof. dr. Ondrejovič. Zdůraznil, že mír je nedělitelný a odsoudil snahy rozdělit mírotvorné síly proti sobě ze sociálního, ekonomického, politického a ideologického hlediska ve snaze některých činitelů postavit hráz mezi křesťany a marxisty. Evangelium je zvěstí míru, radostné naděje a lásky k bližnímu, zvěstí života.

Keď sa dívame na túto fotografiu mlého brata DANIELA ŽÁRNOMICKÉHO uvedomujeme si, že s jeho milým pohľadom sa už tu na zemi nikdy nestretнемe, jeho láskavé slová počesnia či napomenutia už nepočujeme a ani nepocítimme teplý stisk jeho pomáhajúcej ruky. Odišiel brat, odišiel pastier a vodič Božieho ľudu. Tak, aký bol tichý jeho život, lebo trstiu naloženú nedolomil a tlejúci knôt neuhasił, taký bol aj jeho odchod koncom októbra. Odchádzal od svojich milých so slovami odpustenia: „Odpúštam vám a odpustite aj mne...“

To bol prejav jeho požehnaného života, skúšaného rôznymi stratami aj bolestami —, pôsobí okolo seba pokoj. Pán mu dal milosť prežiť tu medzi nami 77 rokov, keď od mladosti patril Pánovi. Mal veľkú rodinu, rodinu Božích detí od Martína až po Bratislavu, ktorú navštievoval, ktorej slúžil. Často znali jeho slová evanjelia na pohrebných zhromaždeniach. Nechýbal ani na väčších zhromaždeniach v Ostrave a v Brne, niesol bremeno zodpovednosti za naše zboru na Slovensku pred štátou správou. Môžeme o ňom povedať tak, ako to krátko pred smrťou vyznal apoštol Pavol o sebe: Boj výborný bojoval, beh dokonal a viera zachoval. Aj pre neho má Pán pripravenú korunu. Taktôž budeme na neho spomínať, na jeho odchod k Pánovi a nasledovať jeho vieru.

V září t. r. odešla k Pánu milá sestra MARIE VLČKOVÁ z brněnského sboru ve věku 73 let. Odešla tiše po delší nemoci v plné jistotě věčného života. Rada vykoupených bude vzpomínat na její službu lásky.

V Ostravě věřící počátkem listopadu doprovodili tělesné pozůstatky milé sestry MARIE ZYCHOVÉ k uložení do hrobu. Dožila se vysokého věku 86 let.

Z obsahu XVI. ročníku

BIBLICKÉ VÝKLADY

- Náprsník soudu (2, 42, 64)
- Bethesda (3)
- Zákon a milost (8)
- Kristus a zákon (47)
- Křestan a zákon (90)
- Stopy ke kříži (10, 26, 92, 11, 124)
- Pohľad do knihy Zjavenia (12, 54, 136)
- Trojí nedostatek (28, 57, 73, 102, 136)
- Jména Spasitele (31, 85, 133)
- Niekoľko myšlienok k pamiatke
Pánovej (41)
- Spasení a čas (49)
- Záchrana v korábu (70)
- Dvojí odpustenie (94)
- Vykupujte čas (97)
- Proroctvá SZ o Kristovi (105)
- Nesvatí svatí (113)
- Otzáky a odpovědi (115)
- Boží sláva u člověka (120)
- Urím a tumím (121)
- Biblia a Pán Ježiš (127)
- Tvůj Izák (138)

ÚVAHY A RADY

- Na prahu nového roku (1)
- Prídem zase (7)
- Božie ciele znovuzrodenia (9)
- Reformácia (14)
- Postrehy k utrpeniu (18)
- Lydia (20)
- Čo znova potrebuje Boží Iud (25)
- Achan (32)
- Ztracená harmonia (38)
- Slovo k výchově starších (45)
- O divadle trochu inak (46)
- Balám (50)
- Všední den Božího člověka (62)
- Manžel a manželka (78)
- Ptejte se na Písma (81)
- Stáří a všední den (82)

Drazí čtenáři,

s vděčností Pánu Ježíši si uvědomujeme, že jsme opět mohli ukončit jeden ročník tohoto časopisu. Toužíme po tom, aby skrze napsaná slova Pán Bůh promluvil k našim srdcům. Jestliže uslyšíme Jeho hlas a poslechneme Jeho rady, pak to přinese požehnání do našeho života.

Přejeme si spolu s vámi do příštího roku mít ve světě a pokoj v našich srdcích ve věrném následování šlépějí Pána Ježíše.

Redakce

- Ezdráš (84)
- Kniha (89)
- Začal — dokoná (91)
- A budete mi svědkové (98)
- Šalamún (100)
- Zářící obličej (110)
- Myšlenky o pokoji (116)
- Křesťanská strategie (128)
- Naše dny (131)
- Boží ruka, Boží ucho (139)

SVĚDECTVÍ

- Mé svědectví (140)

ZIVOTOPISY

- Kníže kazatelů (66)
- 270 rokov (72)
- Konstantin Tischendorf (108, 134)
- John Wycleff (130)

BÁSNĚ

- Jistě přídu brzo (36)
- Najprv (60)
- Ako si doma urobí raj (61)
- Zklamání? (87)
- Královstvo Božie je pokoj (106)
- A co ty? (132)

ZÁŽITKY — PŘÍBĚHY — OBRAZY

- Průvodce (36)
- Trám (40)
- Velký Bůh a ty (44)
- Nebál se (53)
- Být mimo službu (60)
- Ujmíš se také modlit? (69)
- Zahalečí (94)
- Nad překážkami (95)
- Beze mne nemůžete nic učinit (114)
- Z měsíce na zemi (118)
- Ó, jak věrný přítel Ježiš (119)
- Lovec perel (126)
- Čím se zabýváme? (137)